

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.189/2017/8.szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

4. számú Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Zlehovszky Ilona ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Kriveczky György ügyvéd

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó

Az alperes beavatkozájának képviselője:

. Jakab Tamás ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Ítéltőtábla Pf.I.20.449/2016/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék 7.P.22.339/2012/63.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, ebben a részében az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva mellőzi annak kimondását, hogy a II. rendű felperes részére járó 20.000.000 (húszmillió) forintos marasztalási összeget és 500.000 (ötszázezer) forintos összegű elsőfokú perköltséget az alperes az I. rendű felperes által hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétbe köteles teljesíteni. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárási költségeiket a felek maguk, a felülvizsgálati eljárás le nem rótt 1.070.000 (egymillió-hetvenezer) forint összegű illetékét pedig az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A II. rendű felperes az I. rendű felperes gyermeke. A terhesség gondozását - annak 2009. szeptember 16-i megállapításától - az alperes végezte. A terhesség során több probléma is jelentkezett: november 23-án baktérium jelenlétét mutatták ki, emiatt a méhszáj kúp alakú kimetszését és méhszájzáró műtetet végeztek; december 31-én mélyen tapadó lepényt diagnosztizáltak; 2010. február 9-én kifejezetten kóros terhességi cukorbetegséget állapítottak meg, ezért az SZ. Női Klinikáján inzulinkezelést kezdtek és cukorbeteg terhességgondozásba vették az I. rendű felperest. Az I. rendű felperes 2010. március 18-án megjelent az alperes intézményben, ahol az NST vizsgálatát elvégezték, ami beszűkült oszcillációt mutatott. Haladéktalanul ultrahangvizsgálatot végeztek, amely a magzati erek áramlásvizsgálata alapján beszűkült diastolés áramlást igazolt. Aznap 12 óra 30 perckor ismételt NST vizsgálatot végeztek, amelynek eredménye beszűkült oszcilláció és az akceleráció hiánya volt. A 12 óra 50 perckor végzett ismételt áramlásvizsgálat a korábbival azonos eredményt adott. A magzat koraszülésének indikációja vetődött fel, ezért az SZ. Női Klinikájával folytatott megbeszélést követően a Női Klinikára szállították az I. rendű felperest.
- [2] 2010. március 18. napján 14 óra 30 perckor született meg a II. rendű felperes 0-s Apgar értékkel. Azonnal újra kellett éleszteni, tüdőgyulladása volt, és nyolc napig oxigént kapott. A gyermek agyán több kisméretű ciszta, az egész testen elterjedt több haematóma volt látható. Maradandó hypoxiás agykárosodást szenvedett. A 2012. szeptember 7-i diagnózis alapján a II. rendű felperesnél spasztikus kétoldalú bénulás áll fenn, lába, keze béna, nem tud járni, ülni, fogni, beszélni. Állapotában javulás nem várható.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] Az I. rendű felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 20.000.000 forint megfizetésére, amelyből 10.000.000 forintot nem vagyoni kártérítési igényként, további 10.000.000 forintot vagyoni kártérítési igényként jelölt meg arra hivatkozva, hogy a vagyoni kártérítési igény összege fedezetet nyújthatna a II. rendű felperes külföldi gyógykezelésére, ellátására. A II. rendű felperes keresete 30.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányult.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy alkalmazottai a legnagyobb gondosság tanúsítása mellett végezték tevékenységüket, ezért kártérítési felelőssége nem áll fenn.

- [5] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó csatlakozott az alperes ellenkérelméhez.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperesnek a - később perbelépett - II. rendű felperes egészségromlása miatti kártérítési felelőssége fennáll. A másodfokú bíróság az elsőfokú közbenső ítéletet részben megváltoztatta, megállapítva, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll az I. rendű felperes valamennyi karáért, amelyek a - később perbelépett - II. rendű felperes születésekor alkalmazott császármetszés késedelmes elvégzésével okozati összefüggésben keletkeztek.
- [7] A jogerős közbenső ítélet alapján folytatott eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 10.000.000 forintot, a II. rendű felperesnek 20.000.000 forintot nem vagyoni kártérítésként. Úgy rendelkezett, hogy a II. rendű felperes részére járó összeget az alperes az I. rendű felperes által hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétbe köteles teljesíteni. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Az elsőfokú bíróság a jogerős közbenső ítéletet követően folytatott eljárásban szerzett szakértői vélemény-kiegészítés alapján arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű felperes születéskori és jelenlegi egészségi állapota teljes egészében a késedelmesen elvégzett császármetszésre vezethető vissza, abban anyai közrehatás nincs. Kifejtette, hogy a II. rendű felperes súlyos irreverzibilis egészségkárosodása, illetve az, hogy emiatt elveszítette az egészségesebb állapotban születés lehetőségét, olyan immateriális hátrány, amelyért az alperest kártérítési felelősség terheli. Álláspontja szerint a felpereseket teljes összegű kártérítés illeti meg, miután az alperes magatartásával adekvát-releváns oksági kapcsolatban áll a II. rendű felperes valamennyi egészségkárosodása. A nem vagyoni kártérítés összegét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésének az alkalmazásával az I. rendű felperes esetében 10.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében 20.000.000 forint összegben határozta meg, ezt meghaladóan az I. rendű felperes vagyoni kártérítésre és a II. rendű felperes nem vagyoni kártérítésre irányuló keresetét elutasította. Az alperes teljesítésének módját a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 147. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával határozta meg.
- [9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem

érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Kötelezte az I. és II. rendű felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 100.000 forint fellebbezési eljárási költséget.

- [10] A másodfokú bíróság kiegészítette az elsőfokú ítélet jogi indokolását az egészségügyről szóló 1997. évi CXLIV. törvény 77. § (3) bekezdésének, 244. § (2) bekezdésének, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésének és 355. § (1) bekezdésének a felhívásával. Az általa is aggálytalanként elfogadott szakértői véleményre utalással rögzítette, hogy szakértői módszerekkel nem állapítható meg, milyen állapotban született volna a II. rendű felperes az időben elvégzett beavatkozás esetén, bizonyossággal csak az jelenthető ki, hogy a késedelem miatt az egészségesen születésének esélye csökkent. Ennek az esélynek az elvesztését tekintette olyan hátránynak, amely miatt az alperest a felperesekkel szemben kártérítési felelősség terheli. Utalt az eBDT 2003.907. és eBDT 2010.2197. számú eseti döntésekben megmutatkozó bírói gyakorlatra, kifejtve, hogy gyógyulási esély elvesztése vagy csökkenése esetén a károsultat arányos, de a maradandó egészségkárosodás számbavételénél alacsonyabb mértékű nem vagyoni kártérítés illelheti meg a kialakult gyakorlat szerint. Ezt is mérlegelve, a II. rendű felperes által elszenvedett immateriális hátrányokkal arányban állónak találta az elsőfokú bíróság által meghatározott 20.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítést, annak felemelésére nem látott lehetőséget. Egyetértett az I. rendű felperes vagyoni kártérítési igényét elutasító rendelkezés elsőfokú bíróság által adott indokaival, és azokat további indokokkal egészítette ki. Kifejtette végül, hogy a marasztalási összeg teljesítésének módját az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a Gyer. 147. § (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásával, az ugyanis jelenleg is hatályos, és a felperesek hivatkozásával szemben az ügyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) rendelkezései nem alkalmazhatók, mivel a károkozás annak hatálybalépését megelőzően történt. Ennek alátámasztásaként felhívta az új Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 1. § a) pontját és 8. § (1)-(2) bekezdését.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amely tartalma szerint a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezésére és ebben a részében a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalára irányult. Álláspontjuk szerint az eljáró bíróságok törvénytől rendelték meg, amikor a II. rendű felperes javára megállapított kártérítés megfizetését gyámhatósági letétbe rendelték kifizetni; a

másodfokon eljáró bíróság törvénysértően utasította el a II. rendű felperesnek a keresete maradéktalan teljesítésére irányuló fellebbezését, és törvénysértően kötelezte a felpereseket perköltség fizetésére.

[12] Az alperes teljesítésének módjával kapcsolatos felülvizsgálati kérelmüket a Gyer. 190. §-ára alapították, utalva arra, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjában nem volt már olyan jogszabály, ami lehetővé tette volna a gyámhatósági letétbe teljesítést. A II. rendű felperes kereseti követelése részbeni elutasítását sérelmező felülvizsgálati kérelmüket a Ptk. 355. § (1) bekezdésére alapították, állítva, hogy a másodfokú bíróság ennek helytelen alkalmazásával megsértette a teljes kártérítés elvét. Hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a II. rendű felperes születéskori állapota és jelenlegi állapota teljes egészében a késedelmesen elvégzett császármetszésre vezethető vissza, a II. rendű felperes egész életét nyomorékká tette az alperes mulasztása, a II. rendű felperes soha nem lesz képes ember módjára élni, dolgozni, tanulni, vagy önmagát ellátni sem, egész életében eltartásra és felügyeletre szorul. A 30.000.000 forintos követelést minimálisnak tekintették, jelezve, hogy sok embernek több az évi fizetése, mint a II. rendű felperes egész életéért kért kártérítés. A felpereseket perköltség viselésére kötelező jogerős ítéleti rendelkezést a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletnek arra a rendelkezésre alapították, amely a peres felek tevékenységének arányához rendeli a költségek viselését. Utaltak rá, hogy a perben az alperes is fellebbezett a kereset elutasítását kérve, és bár fellebbezése nem felelt meg az eljárási szabályoknak, ezzel a magatartásával a per befejezését 8 hónappal elhúzta, ez a tevékenysége pedig „sokkal nagyobb mértékű”, mint a felperesek fellebbezése. Álláspontjuk szerint alaptalan a felperesek perköltség fizetésre kötelezése, mert mindkét fellebbezést elutasította a bíróság.

[13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet helybenhagyását kérte.

[14] A beavatkozó által előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelem ugyancsak a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. A beavatkozó kifejtette a jogerős ítélet indokaival megegyező és azokat helyesnek találó álláspontját.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

[16] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

- [17] Megalapozottan sérelmezték a felperesek a marasztalási összegek gyámhatósági letétbe helyezésének elrendelését. Arra helyesen utalt a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítélet e rendelkezésének jogi alapjaként megjelölt Gyer. 147. § (1) bekezdés a) pontja jelenleg is hatályos, figyelmen kívül hagyta azonban annak tartalmi változását, amely az alkalmazhatósága tekintetében is jelentős fordulatot hozott.
- [18] A Gyer. 147. § (1) bekezdését utolsó alkalommal a 70/2014. (III.13.) Korm. rendelet 86. § (1) bekezdésének 95. pontja módosította. Ezt megelőzően az a) pontjában úgy rendelkezett, hogy ha a törvényes képviselő a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 82. §-ának (2) bekezdése alapján a gyermek, illetve a Ptk. 20/B. §-a alapján a gondnokság alá helyezett pénzt és értéktárgyait a gyámhivatalnak beszolgáltatni köteles, a pénzt hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétben, forint folyószámlán vagy devizaszámlán (a továbbiakban együtt: betét) kell elhelyezni. A jogszabályi utalással felhívott Csjt. 82. § (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy a szülők a gyermek pénzt és értéktárgyait, amennyiben azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint folyó kiadásokra vagy egyéb okból készen tartani nem kell, kötelesek a gyámhatósághoz beszolgáltatni; ilyen értékekről a szülők a gyámhatóság jóváhagyása nélkül nem rendelkezhetnek. E jogszabályi rendelkezések alapján alakult ki a bírói gyakorlatban az a kötelezési mód, amelyet az elsőfokú bíróság az ítéletével elrendelt és amelyet a másodfokú bíróság a jogerős ítéletével helybenhagyott. A Gyer. 147. § (1) bekezdés a) pontja azonban a 70/2014. (III.13.) Korm. rendelettel történt módosítását követően úgy rendelkezik, hogy ha a törvényes képviselő az új Ptk. 4:159. § a) pontja, vagy az új Ptk. 4:236. §-a alapján a gyermek, vagy az új Ptk. 2:23. § (1) bekezdés d) és e) pontja alapján a gondnokság alá helyezett pénzt és értéktárgyait a gyámhivatalnak beszolgáltatni köteles, a pénzt hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétben, forint folyószámlán vagy devizaszámlán (a továbbiakban: betét) letétként kell elhelyezni. Az új Ptk. 4:159. §-a alapján a gyermek pénzének és értéktárgyainak a gyámhatóság részére való átadását a gyámhatóság rendelheti el abban az esetben, ha a szülői felügyeletet gyakorló szülők gyermekük vagyonának kezelése tekintetében kötelességüket a gyermek érdekeit súlyosan sértő módon nem teljesítik (törvénynek az utaló rendelkezéssel ugyancsak felhívott 2:23. §-ába és 4:236. §-ába foglalt rendelkezései a jogvita elbírálása szempontjából jelentőséggel nem bírnak, ezért felhívásuk e helyütt szükségtelen). Ezzel összhangban iktatta be a Gyer. 190. §-ába a 70/2014. (III.13.) Korm. rendelet 85. §-a 2014. március 15-től kezdődő hatállyal azt a rendelkezést, hogy a gyámhivatal 2014. szeptember 15-ig határozatban rendelkezik a gyermeknek a Csjt. 82. § (2) bekezdése alapján beszolgáltatott pénzének és értéktárgyainak a szülő részére történő kiadásáról; a

gyámhivatal a határozat rendelkező részét megküldi a gyermek vagyona tekintetében érintett hitelintézetnek és más érintett szervnek; a gyámhivatal a 2014. március 15-én a Csjt. 82. § (2) bekezdése alapján folyamatban lévő, a gyermek pénzének és értéktárgyainak beszolgáltatására irányuló eljárást megszünteti.

[19] A jelenleg és az elsőfokú ítélet meghozatala időpontjában is hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében - a korábbi általános kötelezettséggel szemben - a gyermek vagyonát már nem kell a gyámhatóságnak beszolgáltatni, csak akkor, ha ezt a gyámhatóság meghatározott törvényi feltételek fennállása esetén elrendeli. Addig a szülők maguk kezelik a vagyontömeget. Arra nem merült fel adat a perben, hogy az új Ptk. 4:159. §-ába foglalt valamely feltétel bekövetkezett volna, de ebben az esetben is a gyámhatóság hatáskörébe tartozna a gyermek pénzének és értéktárgyainak gyámhatósági védelemben részesítése. Mindebből következően a megváltozott szabályok alapján az elsőfokú bíróság által elrendelt és a másodfokú bíróság által helybenhagyott teljesítési módnak annak ellenére nem volt helye, hogy egyébként a teljesítésre kötelezés alapjául szolgáló jogviszony még a Ptk. időbeli hatálya alatt keletkezett, és ezért a másodfokú bíróság által felhívott rendelkezés alapján a jogvitában e korábban hatályos törvényi rendelkezéseket kellett a bíróságnak alkalmaznia.

[20] Alaptalanul sérelmezte viszont a II. rendű felperes a keresetének részbeni elutasítását helybenhagyó jogerős ítéleti rendelkezést. Ennek indokait a másodfokú bíróság helyesen és teljes körűen fejtette ki ítéletében. Az elsőfokú bíróságnak az a - felperesek által hivatkozott - megállapítása, hogy a II. rendű felperes születéskori és jelenlegi egészségi állapota teljes egészében a késedelmesen elvégzett császármetszésre vezethető vissza, a szakértői vélemény helytelen értékeléséből fakad. A szakértői vélemény ilyen kategorikus szakértői állásfoglalást nem tartalmaz. A szakértő csak arra vonatkozó véleményt fogalmazott meg, hogy az alperes terhére értékelt mulasztás hiányában a II. rendű felperes bizonyossággal jobb állapotban születik, nem Apgar 0 értékkel (halott magzat); a károsodások esélyét egy korábban elvégzett császármetszés mindenképpen csökkentette volna, illetve nem tudható, hogy a hypoxiás történések közvetlen felléptekor vagy azok észlelésekor, illetve azok nélkül a magzat milyen állapotban született volna. A szakértő kifejezetten elutasította annak tudományos megalapozottságú véleményezhetőségét, hogy a magzat semmiféle egészségkárosodást nem szenvedett volna, mert a II. rendű felperesnél több szervi elváltozás is fellépett, ezek pontos, százalékos arányú bekövetkezése vagy hiánya az egymásból adódó voltak miatt sem mérhető. A szakértői véleményt a másodfokú bíróság értékelte helyesen annak rögzítésével, hogy bizonyosnak csupán a késedelem miatti egészséges születés esélycsökkenése tekinthető. Utalt a bírói gyakorlatra, amely szerint a gyógyulási esély

elvesztése vagy csökkenése esetén a károsultat arányos, de a maradandó egészségkárosodás számbavételénél alacsonyabb mértékű nem vagyoni kártérítés illetheti meg, és a II. rendű felperes tényleges egészségkárosodásait és azok élettani, életmódbeli következményeit nem figyelmen kívül hagyva, ezt a körülményt is értékelte, amikor az alperes kártérítési felelősségével arányban állónak találta a II. rendű felperes javára megítélt marasztalási összeget. Nem arról van szó, hogy a másodfokú bíróság a II. rendű felperes rendkívül súlyos egészségkárosodásával nem találta volna arányban állónak az általa igényelt kártérítési összeget, hanem arról, hogy jogi álláspontja szerint a hátrányos eredményért nem tehető teljes egészében az alperes felelőssé. Ugyanis nem zárható ki, hogy bizonyos, jelentősen kevésbé súlyos egészségkárosodások sorsszerűen is felléptek volna a II. rendű felperesnél. Az aggálytalan szakértői vélemény alapján erre helyesen következtetett a másodfokú bíróság, és helyesen, a kialakult bírói gyakorlatot követve alkalmazta a keresetet megalapozó jogszabályokat is. A másodfokú bíróság nem sértette meg a Ptk. 355. § (1) bekezdésében foglaltakat.

- [21] Alaptalanul sérelmezték a felperesek a másodfokú perköltségviselésre kötelező rendelkezést is. A kizárólag a felperesek fellebbezésének elbírálásához kapcsolódó perköltségviselési kötelezettséget nem szünteti meg az alperes fellebbezésének érdemi vizsgálat nélkül történt elutasítása, amelyre tekintettel egyébként az alperest kötelezte már a bíróság a felperesek javára megfelelő mértékű eljárési költség fizetésére.
- [22] A fentiek alapján a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet a rendelkező részben foglaltak szerint részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával - részben megváltoztatta és mellőzte a II. rendű felperest megillető összeg gyámhatósági fenntartásos betétbe helyezésére vonatkozó rendelkezést, míg egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] A felülvizsgálati kérelem részben sikeres volt, ezért a Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdésének második mondata alapján úgy határozott, hogy a felülvizsgálati eljárási költségeiket a felek maguk viseljék. A peres felek költségkedvezményeire tekintettel a felülvizsgálati eljárás illetékét 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [24] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. február 28.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
HM